

Sygn. akt I ACa 526/17

I ACz 747/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSA Dariusz Limiera (spr.)

Sędziowie SA Krystyna Golinowska

del. SO Paweł Hochman

Protokolant sekretarz sądowy Lidia Milczarek

po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2017 r. w Łodzi na rozprawie

**sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w restrukturyzacji
z siedzibą w K.**

przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi (...)

z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 11 stycznia 2017 r. sygn. akt I C 372/12

oraz zażalenia strony powodowej na postanowienie z dnia 13 marca 2017 r.

1. oddala apelację i zażalenie;

**2. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w restrukturyzacji
z siedzibą w K. na rzecz Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 4.050 (cztery
tysiące pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu
apelacyjnym;**

3. oddala wniosek interwenienta ubocznego o zasądzenie kosztów procesu.

Sygn. akt: I ACa 526/17

I ACz 747/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 11 stycznia 2017 roku w sprawie z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w restrukturyzacji z siedzibą w K. (dalej: S.) przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Skarbu Państwa przy udziale interwenienta ubocznego po stronie pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. o zapłatę, Sąd Okręgowy

w P.:

1. oddalił powództwo;
2. zasądził od powoda (...) Spółki Akcyjnej w restrukturyzacji z siedzibą w K. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3.600,00 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
3. zasądził od powoda (...) Spółki Akcyjnej w restrukturyzacji z siedzibą w K. na rzecz interwenienta ubocznego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 3.617,00 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło po dokonaniu przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych, z których wynika, że:

Powód jest następcą (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. na skutek połączenia spółki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (jako spółki przejętej) z powodem (jako spółką przejmującą).

Pomiędzy spółką (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. a M. K. została zawarta w dniu 3 marca 2011 r. umowy zlecenia oraz powierniczego przelewu wierzytelności w celu jej wykonania.

Zgodnie z zapisem § 1 powyższej umowy M. K. jako akcjonariusz oświadczył, iż w związku z dokonaną przez niego zamianą akcji Spółki (...), tj. 14.211 akcji imiennych spółki (...) S.A.

z siedzibą w R. o wartości nominalnej 10 PLN każda na akcje Spółki (...), tj. (...) S.A. z siedzibą w Ł., których otrzymał 10.880, w oparciu o postanowienia art. 5 ustawy z dnia 7 września 2007 r.

o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora energetycznego powstało po jego stronie roszczenie wobec Skarbu Państwa o zapłatę kwoty 79.482,60 zł tytułem naprawienia szkody wyrządzonej akcjonariuszowi przez Skarb Państwa poprzez wadliwe określenie zasad zamiany akcji i zastosowanie tych zasad, w tym w szczególności dokonania przez Skarb Państwa jednostronnej redukcji wartości akcji Spółki (...) przydzielonych akcjonariuszowi w zamian za przedstawione przez niego do zamiany akcji Spółki (...).

O dokonanych przelewach wierzytelności Skarb Państwa został zawiadomiony.

M. K. był właścicielem 14.211 akcji spółki (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w R., a mianowicie: 2.000 akcji serii (...) o numerach od (...) do (...), 2.000 akcji serii (...) o numerach od (...) do (...), 2000 akcji serii (...) o numerach od (...) do (...), 2.000 akcji serii (...) o numerach od (...) do (...) oraz od (...) do (...), 1.000 sztuk akcji serii (...) o numerach od (...) do (...) oraz 5.211 akcji serii (...) o numerach od (...) do (...).

W dniu 9 lipca 2010 r. została zawarta umowy zamiany akcji nr (...) pomiędzy Skarbem Państwa reprezentowanym przez Ministra Skarbu Państwa a M. K. jako uprawnionym akcjonariuszem. M. K., powołując się na złożone przez jego poprzednika prawnego R. I. w dniu 23 lipca 2008 r. pisemne oświadczenie o zamiarze zamiany wszystkich posiadanych akcji Spółki (...) na akcje Spółki (...), tj. (...) S.A., oświadczył, iż zamierza skorzystać z prawa do zamiany wszystkich posiadanych akcji Spółki (...) na akcje Spółki (...).

Zgodnie z zapisem § 2 powyższej umowy zamiany posiadane przez M. K. 2.000 akcji spółki konsolidowanej serii (...) o numerach od (...) do (...) oraz od (...) do (...) zostało zamienione na 1.531 akcji spółki konsolidującej.

W dniu 9 lipca 2010 r. została zawarta umowy zamiany akcji nr (...) pomiędzy Skarbem Państwa reprezentowanym przez Ministra Skarbu Państwa a M. K. jako uprawnionym akcjonariuszem. M. K., powołując się na złożone przez jego poprzednika prawnego S. S. (1) w dniu 10 lipca 2008 r. pisemne oświadczenie o zamiarze zamiany wszystkich posiadanych akcji Spółki (...) na akcje Spółki (...), tj. (...) S.A., oświadczył, iż zamierza skorzystać z prawa do zamiany wszystkich posiadanych akcji Spółki (...) na akcje Spółki (...).

Zgodnie z zapisem § 2 powyższej umowy zamiany posiadane przez M. K. 2.000 akcji spółki konsolidowanej serii (...) o numerach od (...) do (...) zostało zamienione na 1.531 akcji spółki konsolidującej.

W dniu 9 lipca 2010 r. została zawarta umowa zamiany akcji nr (...) pomiędzy Skarbem Państwa reprezentowanym przez Ministra Skarbu Państwa a M. K. jako uprawnionym akcjonariuszem. M. K., powołując się na złożone przez jego poprzednika prawnego H. K. w dniu 2 lipca 2008 r. pisemne oświadczenie o zamiarze zamiany wszystkich posiadanych akcji Spółki (...) na akcje Spółki (...), tj. (...) S.A., oświadczył, iż zamierza skorzystać z prawa do zamiany wszystkich posiadanych akcji Spółki (...) na akcje Spółki (...).

Zgodnie z zapisem § 2 powyższej umowy zamiany posiadane przez M. K. 2.000 akcji spółki konsolidowanej serii (...) o numerach od (...) do (...), zostało zamienione na 1.531 akcji spółki konsolidującej.

W dniu 9 lipca 2010 r. została zawarta umowa zamiany akcji nr (...) pomiędzy Skarbem Państwa reprezentowanym przez Ministra Skarbu Państwa a M. K. jako uprawnionym akcjonariuszem. M. K., powołując się na złożone przez jego poprzednika prawnego A. J. w dniu 1 czerwca 2008 r. pisemne oświadczenie o zamiarze zamiany wszystkich posiadanych akcji Spółki (...) na akcje Spółki (...), tj. (...) S.A., oświadczył, iż zamierza skorzystać z prawa do zamiany wszystkich posiadanych akcji Spółki (...) na akcje Spółki (...).

Zgodnie z zapisem § 2 powyższej umowy zamiany posiadane przez M. K. 2.000 akcji spółki konsolidowanej serii (...) o numerach od (...) do (...), zostało zamienione na 1.531 akcji spółki konsolidującej.

W dniu 9 lipca 2010r. została zawarta umowa zamiany akcji nr (...) pomiędzy Skarbem Państwa reprezentowanym przez Ministra Skarbu Państwa" a M. K. jako uprawnionym akcjonariuszem. M. K., powołując się na złożone przez jego poprzednika prawnego W. M. w dniu 12 sierpnia 2008 r. pisemne oświadczenie o zamiarze zamiany wszystkich posiadanych akcji Spółki (...) na akcje Spółki (...), tj. (...) S.A., oświadczył, iż zamierza skorzystać z prawa do zamiany wszystkich posiadanych akcji Spółki (...) na akcje Spółki (...).

Zgodnie z zapisem § 2 powyższej umowy zamiany posiadane przez M. K. 1.903 akcje spółki konsolidowanej serii (...) o numerach od (...) do (...), zostało zamienione na 1.336 akcji spółki konsolidującej.

W dniu 9 lipca 2010r. została zawarta umowa zamiany akcji nr (...) pomiędzy Skarbem Państwa reprezentowanym przez Ministra Skarbu Państwa a M. K. jako uprawnionym akcjonariuszem. M. K., powołując się na złożone przez jego poprzednika prawnego P. J. w dniu 24 lipca 2008 r. pisemne oświadczenie o zamiarze zamiany wszystkich posiadanych akcji Spółki (...) na akcje Spółki (...), tj. (...) S.A., oświadczył, iż zamierza skorzystać z prawa do zamiany wszystkich posiadanych akcji Spółki (...) na akcje Spółki (...).

Zgodnie z zapisem § 2 powyższej umowy zamiany posiadane przez M. K. 5.211 akcji spółki konsolidowanej serii (...) o numerach od (...) do (...), zostało zamienione na 3.991 akcji spółki konsolidującej.

W dniu 9 lipca 2010r. została zawarta umowa zamiany akcji nr (...) pomiędzy Skarbem Państwa reprezentowanym przez Ministra Skarbu Państwa a M. K. jako uprawnionym akcjonariuszem. M. K., powołując się na złożone przez jego poprzednika prawnego K. Ł. w dniu 18 czerwca 2008 r. pisemne oświadczenie o zamiarze zamiany wszystkich posiadanych akcji Spółki (...) na akcje Spółki (...), tj. (...) S.A., oświadczył, iż zamierza skorzystać z prawa do zamiany wszystkich posiadanych akcji Spółki (...) na akcje Spółki (...).

Zgodnie z zapisem § 2 powyższej umowy zamiany posiadane przez M. K. 1.000 akcji spółki konsolidowanej serii (...) o numerach od (...) do (...), zostało zamienione na 1.531 akcji spółki konsolidującej.

Postanowieniem z dnia 25 listopada 2016 r. wydanym w sprawie sygn. akt XGR 30/16/12 Sąd Rejonowy Katowice - Wschód w Katowicach X Wydział Gospodarczy otworzył przyspieszone postępowanie układowe dłużnika (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K..

Zdaniem Sądu Okręgowego, powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Powód bardzo szeroko zakreślił podstawę prawną żądania, jednakże w ocenie Sądu I instancji żadna ze wskazanych podstaw prawnych nie uzasadnia odpowiedzialności Skarbu Państwa.

Jak zauważył Sąd Okręgowy, rozstrzygnięcie niniejszej sprawy wymaga dokonania wykładni przepisów ustawy z dnia 7 września 2007 r. o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz. U Nr 191, poz. 1367 ze zm.) - powoływanej w dalszej części uzasadnienia jako ustawa konsolidacyjna oraz wydanego na jej podstawie rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 19 lutego 2008 r. w sprawie sposobu określenia liczby akcji spółki konsolidującej podlegających zamianie i trybu dokonywania zamiany akcji lub prawa do akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej (Dz. U Nr 41, poz. 250 ze zm.)

Przywołana powyżej ustawa konsolidacyjna określiła zasady nieodpłatnego nabywania akcji przez uprawnionych pracowników lub ich spadkobierców oraz zamiany akcji posiadanych przez uprawnionych akcjonariuszy lub zamiany prawa do ekwiwalentu w związku z procesem konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (art. 1 ustawy). Zgodnie natomiast z zapisem art. 3 ust. 3 ustawy suma akcji spółki konsolidującej udostępnionych uprawnionym pracownikom spółek konsolidowanych i ich spadkobiercom oraz uprawnionym akcjonariuszom, na zasadach określonych w ustawie, nie może przekroczyć 15 % liczby akcji objętych przez Skarb Państwa w spółce konsolidującej w zamian za wniesione akcje spółki konsolidowanej.

Przepis art. 5 ust. 1 ustawy konsolidacyjnej w pierwotnym brzmieniu, w jakim obowiązywał od dnia wejścia w życie ustawy, tj. od 18 listopada 2007 r. do czasu nowelizacji, tj. do 12 lutego 2009 r., przewidywał, że uprawnieni akcjonariusze mogli skorzystać z praw zamiany posiadanych akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej, o ile złożyli pisemne oświadczenie o zamiarze dokonania takiej zamiany.

Przepis ten został zmieniony na podstawie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r.

o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz ustawy o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz. U. Nr 13 z 2009r., poz. 70). Zgodnie z brzmieniem tegoż przepisu obowiązującym od daty wejścia w życie ustawy nowelizującej, tj. od dnia 12 lutego 2009 r., uprawnieni pracownicy spółek konsolidowanych oraz uprawnieni akcjonariusze mogą skorzystać z praw zamiany posiadanych akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej, o ile złożą pisemne oświadczenie o zamiarze dokonania zamiany wszystkich posiadanych akcji. Dokonując zmiany powyższego przepisu ustawodawca zmierzał w istocie do wyeliminowania sytuacji, kiedy w posiadaniu jednego podmiotu znajdowałyby się zarówno akcje spółki konsolidowanej, jak i spółki konsolidującej. W konsekwencji znowelizowanym art. 5 ust. 1 ustawy uprawniony podmiot został zobligowany do przedstawienia do zamiany wszystkich posiadanych akcji spółki konsolidowanej, wprowadzając mechanizm oparty na zasadzie „wszystko albo nic”, przy czym wybór skorzystania bądź nieskorzystania z tego mechanizmu, w dalszym ciągu został pozostawiony właścicielowi akcji spółki konsolidowanej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2013r., sygn. I CSK 27/13).

Zgodnie natomiast z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 19 lutego 2008 r. w sprawie sposobu określenia liczby akcji spółki konsolidującej podlegających zamianie i trybu dokonywania zamiany akcji lub prawa do akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej (Dz. U. Nr 41, poz. 250 ze zm.) - zwanego w dalszej części uzasadnienia rozporządzeniem wykonawczym, w przypadku, gdy suma udostępnianych akcji spółki konsolidującej mogłaby przekroczyć wysokość określoną w art. 3 ust. 3 ustawy konsolidacyjnej, nastąpi proporcjonalna redukcja liczby akcji spółki konsolidującej udostępnianych w zamian za akcje spółek konsolidowanych. Akcje spółki konsolidującej zostaną przydzielone zgodnie z zasadą proporcjonalnej redukcji. Celem powyższej regulacji prawnej było wyeliminowanie takich sytuacji, gdy w rękach jednego podmiotu znajdują się zarówno akcje spółki konsolidowanej, jak i akcje spółki konsolidującej.

Prawo do zamiany akcji powstawało po upływie dwunastu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy konsolidacyjnej i wygasało z upływem dwunastu miesięcy od dnia powstania (art. 5 ust. 3 ustawy). Na podstawie ustawy nowelizującej ustawę konsolidacyjną sposób liczenia powyższego terminu został zmieniony w ten sposób, iż bieg wskazanego w art. 5

ust. 3 ustawy terminu rozpoczął się po upływie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy nowelizującej, co miało miejsce w dniu 12 lutego 2009 r. Zatem prawo do zamiany akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej powstało w dniu 13 sierpnia 2009 r. i wygasło w dniu 13 sierpnia 2010 r. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Skarbu Państwa z dnia 19 lutego 2008 r.

w sprawie sposobu określenia liczby akcji spółki konsolidującej podlegających zamianie i trybu dokonywania zamiany akcji lub prawa do akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej, tj. zapisem § 20 zamiana akcji miała się dokonywać przez zawarcie przez Ministra Skarbu Państwa w imieniu Skarbu Państwa z osobą uprawnioną umowy zamiany akcji, w wyniku której posiadane przez uprawnionego akcjonariusza akcje spółki konsolidowanej uległy zamianie na posiadane przez Skarb Państwa akcje danej spółki konsolidującej.

W przekonaniu Sądu Okręgowego, wszystkie opisane powyżej wymogi dotyczące zawarcia umowy zamiany akcji zostały spełnione w przypadku umów zawieranych pomiędzy pozwanym a uprawnionym akcjonariuszem M. K..

W ocenie powoda, który przedstawił w toku procesu bardzo szeroką własną interpretację kluczowych dla rozstrzygnięcia sprawy przepisów, dokonana przez Ministra Skarbu Państwa wykładnia art. 5 ustawy konsolidacyjnej oraz § 2 ust. 3 rozporządzenia nie jest prawidłowa i skutkowałą szkodą po stronie M. K., którego roszczenia nabył powód. W ocenie powoda pozwany Skarb Państwa nie zaoferował świadczenia ekwiwalentnego do 1.845 akcji spółki konsolidowanej przedstawionych do zamiany. Zastosowano bowiem mechanizm redukcji jednostronnej, zamiast mechanizmu redukcji dwustronnej, co oznaczało, iż aby nie przekroczyć limitu wynikającego z § 2 ust. 3 rozporządzenia z dnia 19 lutego 2008r., część akcji spółki konsolidowanej nie powinna być poddana zamianie. Uzasadniając swoje stanowisko powód wskazał, iż zastosowany mechanizm jednostronnej redukcji liczby akcji podlegających zamianie był niezgodny

z przepisami ustawy konsolidacyjnej, gdyż prawidłowa wykładnia przepisów tejże ustawy winna prowadzić do wniosku, że zamiana akcji powinna być dokonana

z zachowaniem tzw. mechanizmu dwustronnej redukcji, który gwarantuje zachowanie parytetu zamiany akcji przewidzianego w art. 9 ustawy konsolidacyjnej. Mechanizm ten oznacza, iż w razie zaistnienia konieczności dokonania redukcji akcji spółki konsolidacyjnej przeznaczonych do zaoferowania uprawnionym akcjonariuszom, odpowiedniej redukcji powinna podlegać również liczba akcji spółki konsolidowanej należących do uprawnionego akcjonariusza, które mają być przedmiotem umowy zamiany i tym samym tylko tak ustalona zredukowana liczba akcji spółki konsolidowanej powinna być przedmiotem zamiany realizowanej w trybie art. 5 ustawy konsolidacyjnej. Jedyne bowiem zastosowanie mechanizmu dwustronnej redukcji gwarantuje, w ocenie powoda, zachowanie parytetu zamiany akcji ustalonego w oparciu o art. 9 ustawy konsolidacyjnej, a tym samym gwarantuje ekwiwalentność świadczeń obu stron umowy zamiany. W ocenie powoda wnioski takie wynikają zarówno z wykładni literalnej przepisów ustawy konsolidacyjnej

i rozporządzenia, jak i z zastosowania zasad wykładni systemowej i funkcjonalnej.

W ocenie Sądu Okręgowego, powyższa argumentacja strony pozwanej nie zasługiwała na aprobatę, w tym w szczególności przy zastosowaniu zasady obowiązku wykładni prokonstytucyjnej.

Zakreślając bardzo szeroko podstawę prawną żądania pozwu, powód wskazał w pierwszej kolejności art. 417 k.c. jako podstawę zgłoszonego żądania, uzasadniając, iż zastosowanie przez Ministra Skarbu Państwa mechanizmu jednostronnej redukcji liczby akcji podlegających zamianie stanowi naruszenie przepisów ustawy konsolidacyjnej i rozporządzenia z 19 lutego 2008 r., wobec czego należy uznać, że po stronie organów Skarbu Państwa doszło do bezprawnego działania w rozumieniu art. 417 k.c.

W ocenie Sądu Okręgu powyższa argumentacja strony pozwanej nie zasługiwała na aprobatę. W żadnej mierze wykładnia tak literalna, jak i systemowa

i funkcjonalna nie mogą prowadzić do wniosku, jak chce tego strona powodowa, iż na skutek regulacji zawartych w ustawie konsolidacyjnej i rozporządzeniu został nałożony na Ministra Skarbu Państwa obowiązek zastosowania mechanizmu dwustronnej redukcji podlegających zamianie akcji. Wykładnia ta winna przy tym odnosić się do brzmienia obowiązujących norm prawnych, nie zaś założeń, czy projektów, które ostatecznie nie przybrały kształtu obowiązującego prawa. Bez znaczenia zatem pozostaje podnoszona konsekwentnie przez powoda argumentacja, iż

zgodnie z pierwotnymi projektowanymi zapisami ustawy konsolidacyjnej i rozporządzenia oraz ustaleniami w ramach zespołu trójstronnego ds. branży energetycznej, zamiana akcji miała mieć charakter ekwiwalentny, odbywający się na zasadach dwustronnej redukcji, a tym samym przewidywana była konieczność wykupienia od uprawnionych akcjonariuszy akcji spółek konsolidowanych, pozostałych w ich rękach po zamianie.

Wykładnia literalna kluczowych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy przepisów ustawy konsolidacyjnej, tj. art. 3 ust. 3 w zw. z art. 5 ust. 1 i art. 8 ust. 2 prowadzi do wniosku, iż jedynym możliwym do zastosowania przy zmianie akcji mechanizmem była jednostronna redukcja akcji.

Sąd I instancji podziela przy tym w pełni stanowisko zaprezentowane w uzasadnieniu w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 maja 2015r., sygn. I ACa 421/14. W uzasadnieniu powyższego orzeczenia Sąd Apelacyjny wskazał, iż z art. 3 ust. 3 w zw. z art. 5 ustawy konsolidacyjnej nie wynikał nakaz zastosowania dwustronnej redukcji akcji podlegających zamianie zgodnie z zasadami określonymi w ustawie i rozporządzeniu wykonawczym. Powołanie się przy tym przez powoda na art. 9 ustawy nie było wystarczające i w żadnym zakresie nie uzasadniało żądania pozwu. Przepis ten nie odnosi się bowiem w ogóle do ilości akcji podlegających zamianie na wniosek uprawnionego akcjonariusza spółki konsolidowanej. Został w nim bowiem uregulowany ogólny mechanizm ustalenia wartości zamienianych akcji. Chodziło o zastosowanie, na potrzeby konsolidacji,

w tym zamiany akcji, tej samej metody oraz tożsamego momentu wyceny akcji spółki konsolidowanej i konsolidującej. Zastosowanie zasad ich wyceny, określonych

w powołanym przepisie, pozwala na spójne oszacowanie wartości jednostkowych akcji podlegających zamianie, jak również wartości wszystkich akcji nabytych przez akcjonariusza spółki konsolidowanej oraz przeniesionych na rzecz Skarbu Państwa wskutek zawarcia umowy zamiany. W zależności od zakresu wymuszonej przez art. 3 ust. 3 ustawy redukcji akcji spółki konsolidującej, nie może wykluczać powstania rozbieżności pomiędzy wskazanymi wartościami. Nie może tym samym stanowić podstawy prawnej, z której miałby wynikać nakaz zastosowania dwustronnej redukcji zamienianych akcji do poziomu gwarantującego pełną ich równowartość. Przeciwnie, podane argumenty wykazują, że zastosowanie zasad wyceny zamienianych akcji

z art. 9 ustawy w odniesieniu do redukcji wymuszonej przez ograniczenie przyjęte

w art. 3 ust. 3 ustawy, może prowadzić do sytuacji, w której wartość zamienianych akcji nie będzie w pełni ekwiwalentna. Dodatkowego potwierdzenia trafności tej tezy można doszukać się w art. 8 ust. 2 ustawy. Przewidziana w tym przepisie równa wartość akcji spółki konsolidującej została zastrzeżona tylko do prawa ekwiwalentu do akcji, czyli do zamiany dokonywanej na zasadach określonych w art. 6 ustawy, który nie miał w tej sprawie zastosowania. Jeśli więc powód podstawy prawnej redukcji dwustronnej dopatrywała się w wykładni a contrario norm zawartych w art. 3 ust. 3 ustawy i § 2 rozporządzenia, zastosowanie tej samej reguł interpretacji prawnej w odniesieniu do art. 8 ust. 2 ustawy, pozwalało na zaprzeczenie tezie, jakoby zamiana akcji spółki konsolidowanej i konsolidującej musiała dotyczyć akcji równej wartości. Podobne wnioski można wyprowadzić z wykładni treści powołanych przez powoda przepisów rozporządzenia wykonawczego, w tym § 18 ust. 2 i 3 tegoż rozporządzenia.

Mechanizmu dwustronnej redukcji akcji nie można także wyprowadzić odwołując się do wykładni systemowej i funkcjonalnej przepisów ustawy konsolidacyjnej. W szczególności nie uzasadnia go przywołana przez stronę powodową zasada ekwiwalentności świadczeń, gdyż na gruncie ustawy konsolidacyjnej została ona ograniczona regułą wynikającą z art. 3 ust. 3 ustawy. Zgodnie z powyższym przepisem suma akcji spółki konsolidującej udostępnionych uprawnionym pracownikom spółek konsolidowanych i ich spadkobiercom oraz uprawnionym akcjonariuszom, na zasadach określonych w ustawie, nie może przekroczyć 15 % liczby akcji objętych przez Skarb Państwa w spółce konsolidującej w zamian za wniesione akcje spółki konsolidowanej. Należy przy tym podkreślić, iż pełna ekwiwalentność podlegających zamianie akcji ma miejsce tylko wówczas, gdy nie zostanie osiągnięty pułap 15 % liczby akcji wskazany w art. 3 ust. 3 ustawy. Jednakże w sytuacji przekroczenia wskazanego pułapu następuje, z uwagi na istniejące ustawowe ograniczenie, proporcjonalna reedukacja liczby akcji spółki konsolidującej udostępnianych w zamian za przedstawione do zamiany akcje spółki konsolidowanej. Jak zauważył Sąd Okręgowy, za odmienną wykładnią powyższych przepisów ustawy konsolidacyjnej nie przemawiają przy tym przywołane przez powoda zasady

konstytucyjne: zasada równości wobec prawa oraz zasada ochrony własności. Konstytucyjna zasada równości wobec prawa nie polega na tym, że wszystkie podmioty prawa w każdej sytuacji powinny być traktowane w tożsamy sposób, ale podmioty charakteryzujące się daną cechą istotną powinny być traktowane równo, co też miało miejsce w niniejszej sprawie, biorąc pod uwagę, że uprawnione podmioty zostały podzielone na grupy, w ramach których ich uprawnienia i obowiązki uregulowano tożsamo. Okoliczność, że poszczególne grupy mogły być traktowane odmiennie wynikało z odmienności przysługujących im uprawnień. Natomiast ustawa konsolidacyjna przewiduje proporcjonalną redukcję liczby przyznawanych akcji spółki konsolidacyjnej, w przypadku przekroczenia ustawowego progu ilościowego - odnosi się to do wszystkich uprawnionych do zamiany akcji danej spółki konsolidowanej, bez dokonywania innych rozróżnień,

a tym samym nie dochodzi również do naruszenia zasady równości. Nie zasługuje także na aprobatę zarzut powoda sprzeczności dokonanej wykładni przepisów ustawy konsolidacyjnej z konstytucyjną zasadą ochrony własności. Przede wszystkim należy podkreślić, iż zawarte przez M. K. umowy zamiany miały charakter dobrowolny nie zaś przymusowy. M. K. jako uprawniony akcjonariusz miał możliwość zdecydowania, czy przystępuje do przedmiotowej umowy, czy też nie. Dopóki rozporządzenie prawem własności zostaje dokonane dobrowolnie, to niezależnie od tego, czy decyzja ta miała charakter korzystny czy nie korzystny pod względem ekonomicznym, nie ma podstaw do uznania zasadności zarzutu naruszenia przepisów o ochronie własności, jak również zarzutu bezpodstawnego wywłaszczenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w S. z dnia 18 lutego 2016 r., sygn. akt I ACa 791/15).

Wobec powyższego, w ocenie Sądu Okręgowego, brak jest podstaw do przyjęcia, że zastosowana przez Ministra Skarbu Państwa interpretacja przepisów ustawy konsolidacyjnej i rozporządzenia wykonawczego poprzez zastosowanie metody jednostronnej, a nie jak wskazuje powód dwustronnej redukcji podlegających zamianie akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej, stanowi

o bezprawności działania organów Skarbu Państwa, uzasadniających przypisanie pozwanemu odpowiedzialności deliktowej z art. 417 k.c., czy też art. 415 k.c. czy art. 416 k.c. Z uwagi na niewykazanie przez stronę powodową podstawowej przesłanki odpowiedzialności deliktowej, tj. bezprawności działania organów Skarbu Państwa bezprzedmiotowym było rozważanie pozostałych przesłanek odpowiedzialności określonych w powyższych przepisach sytuujących podstawowe zasady odpowiedzialności deliktowej, tj. szkody oraz związku przyczynowego pomiędzy bezprawnym działaniem a szkodą.

Jak zważył Sąd Okręgowy, w żadnej mierze stanowiska powoda nie uzasadniają także twierdzenia, iż z uwagi na złożenie przez uprawnionych akcjonariuszy pisemnych oświadczeń o zamiarze zamiany wszystkich posiadanych akcji Spółki (...) na akcje Spółki (...), tj. (...) Górnictwo

i (...) S.A. w dacie obowiązywania ustawy konsolidacyjnej w pierwotnym brzmieniu sprzed nowelizacji, która weszła w życie 12 lutego 2009r., przy dokonywaniu zamiany akcji posiadanych przez uprawnionego akcjonariusza M. K. winien być zastosowany mechanizm dwustronnej redukcji. W ocenie Sądu Okręgowego, zważywszy na okoliczność, iż przedmiotowe umowy zamiany były zawarte w dniu 9 lipca 2010 r., zatem po wejściu w życie nowelizacji ustawy konsolidacyjnej, do oceny skuteczności powyższych umów i ich zgodności z prawem winny być zastosowane przepisy ustawy konsolidacyjnej w brzmieniu obowiązującym w dacie dokonywania powyższych czynności. Wobec powyższego w żadnej mierze nie można uznać, aby zastosowany przy zamianie akcji mechanizm jednostronnej redukcji ilości akcji stanowił naruszenie przepisów ustawy konsolidacyjnej oraz wydanego na jej podstawie rozporządzenia wykonawczego.

Z uwagi na zakreśloną bardzo szeroką podstawę prawną żądania pozwu, Sąd Okręgowy rozważył kolejną ze wskazanych przez powoda podstaw prawnych, tj. art 471 k.c. W tym zakresie Sąd I instancji podziela w pełni stanowisko Sądu Apelacyjnego w Warszawie zawarte w wyroku z dnia 29 maja 2015r., sygn. I ACa 421/14. W uzasadnieniu powyższego orzeczenia Sąd Apelacyjny wskazał, iż powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące nałożonego na Skarb Państwa obowiązku zawarcia z osobą uprawnioną umowy nieodpłatnego nabycia akcji pracowniczych, przepisami powołanej ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji,

w tym na uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2003 r., III PZP 22/02, w której taki obowiązek został istotnie potwierdzony, powód utrzymywał, że również za naruszenie zobowiązania przewidzianego ustawą

o komercjalizacji z dnia 7 września 2007 r., dotyczącego zawarcia z uprawnionym akcjonariuszem spółki konsolidowanej umowy zamiany akcji tej spółki na równej wartości akcje spółki konsolidującej, czyli przy zastosowaniu dwustronnej redukcji zamienianych akcji, pozwany Skarb Państwa powinien zostać pociągnięty do odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 471 k.c., który nie odnosi się tylko do nienależytego wykonania umowy, ale również do innych zobowiązań, w tym wynikających wprost z ustawy. Aprobując pogląd Sądu Najwyższego, który został wyrażony w powołanej uchwale, jak też w innych orzeczeniach wskazanych

w uzasadnieniu apelacji, Sąd Apelacyjny nie podzielił tezy, jakoby można było to stanowisko odnieść do okoliczności rozpoznanej sprawy. Na tle stanów faktycznych, w których Sąd Najwyższy opowiedział się za możliwością uwzględnienia roszczeń odszkodowawczych na podstawie art. 471 k.c., chodziło o naprawienie szkody wywołanej zaniechaniem zawarcia z uprawnionym umowy nabycia akcji pracowniczych przed upływem ustawowo określonego terminu. Dochodzone na tej podstawie roszczenia dotyczyły więc zawarcia umowy albo wypłaty odszkodowania z powodu nienabycia przez takie osoby praw do akcji, uzyskanie których znajdowało bezpośrednią podstawę w przepisach ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji.

W rozpoznanej sprawie stan faktyczny był odmienny. Uwzględniając wniosek uprawnionego akcjonariusza z art. 5 ust. 1 ustawy komercjalizacyjnej, Skarb Państwa przygotował i zawarł z tą osobą umowę zamiany akcji, w stosunku do treści której tenże akcjonariusz nie zgłaszał zastrzeżeń i którą dobrowolnie podpisał. Przy ustalaniu treści tej umowy zostały prawidłowo wyłożone i oddane w postanowieniach tej umowy zapisy zawarte w art. 3 ust. 3 w zw. z art. 5 ust. 1 powołanej ustawy, jak również postanowienia rozporządzenia wykonawczego. Przed nabyciem roszczeń odszkodowawczych stanowiących przedmiot sporu uprawniony akcjonariusz nie występował z żadnymi roszczeniami, nie powoływał się na nierówną wartość rozporządzeń dokonanych umowami z 9 lipca 2010 r. Nie składał także oświadczenia o uchyleniu się od jej skutków. Nie było więc żadnych podstaw do uznania, że Skarb Państwa nie wywiązał się wobec M. K. z obowiązków wynikających z przepisów powołanej ustawy oraz rozporządzenia wykonawczego. Nie było tym samym uzasadnione twierdzenie, że z powodu nienależytego wykonania tych obowiązków, na podstawie art. 471 k.c. Skarb Państwa powinien zostać pociągnięty do odpowiedzialności za szkodę, ostatecznie została wywołana akceptacją warunków umowy ze strony uprawnionego akcjonariusza oraz jej dobrowolnym podpisaniem. Ewentualna szkoda, jeżeli istotnie wystąpiła, z wszystkich podanych przyczyn nie mogła zostać wywołana działaniem pozwanego, na którego także na podstawie art. 471 k.c. nie mógł zostać nałożony obowiązek jej naprawienia.

Sąd Okręgowy podzielił także dalsze stanowisko Sądu Apelacyjnego

w W. wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 maja 2015r., sygn. I ACa 421/14, iż niezależnie od wszystkich podniesionych argumentów, które sprzeciwiały się pociągnięciu Skarbu Państwa do odpowiedzialności odszkodowawczej, która była dochodzona na podstawie art. 417, art. 415 i art. 471 k.c., w odniesieniu do każdej z tych podstaw prawnych żądania, należy wskazać na dalsze przeszkody, które nie pozwalały na uwzględnienie apelacji w żadnym zakresie. Oceniając niesporne okoliczności tej sprawy w kategoriach ewentualnej tylko bezprawności działania organów Skarbu Państwa przy ustalaniu treści umów zamiany z 9 lipca 2010 r., czyli warunkowo tylko zakładając, że ustawa z 7 września 2007 r. nakładała na pozwanego obowiązek zastosowania dwustronnej redukcji akcji, nie tylko spółki konsolidującej, ale również konsolidowanej, do poziomu gwarantującego zachowanie równej wartości zamienianych akcji, przy uwzględnieniu skutków ewentualnego naruszenia tych przepisów przez Skarb Państwa, w ogóle nie można byłoby dopatrzeć się wystąpienia szkody po stronie uprawnionego akcjonariusza M. K.. Przyjmując bowiem takie założenie, do czego nie było, jak zaznaczono, podstaw, na akceptację zasługiwałoby stanowisko powoda, który twierdził, że w części, w której akcje spółki konsolidowanej zostały przeniesione na Skarb Państwa bez wzajemnego świadczenia, umowy zamiany z 9 lipca 2010 r., jako sprzeczne z bezwzględnie obowiązującymi przepisami powołanych aktów prawnych, której to sprzeczności Sąd Okręgowy się nie dopatrył, stanowiła nieważną czynność prawną. Przyjęcie takiego założenia, istotnie prowadziłoby do podanego wniosku. Nie może bowiem ulegać jakiegokolwiek wątpliwości, że umowa o treści sprzecznej

z bezwzględnie obowiązującymi przepisami, zgodnie z art. 58 § 1 k.c., stanowi nieważną czynność prawną. Nie wywołuje tym samym jakichkolwiek skutków prawnych, które wynikają z jej treści i obowiązujących przepisów prawa. Sąd Okręgowy, odwołując się do argumentacji Sądu Apelacyjnego w Warszawie,

z zasadniczych zupełnie powodów nie podzielił natomiast poglądu dotyczącego skutku, jaki strona powodowa wyprowadziła z ewentualnej częściowej nieważności umów zamiany z 9 lipca 2010 r. Chybione było bowiem łączenie tej nieważności

z instytucją bezpodstawnego wzbogacenia, którą powód powoływał jako kolejną podstawę dochodzonego roszczenia. Podnosił w szczególności, powołując treść art. 410 k.c., że źródło bezpodstawnego wzbogacenia może w szczególności stanowić uzyskanie przez pozwanego świadczenia spełnionego przez powoda na podstawie nieważnej czynności prawnej. Nie kwestionując ogólnej poprawności tezy, która jednoznacznie wynika z powołanego przepisu, nie można było uznać, aby miał on zastosowanie w rozpoznawanej sprawie. Umowy zamiany akcji z dnia 9 lipca 2010 r. nie były bowiem podstawą faktyczną spełnienia przez uprawnionego akcjonariusza jakiegokolwiek świadczenia majątkowego w ramach ich wykonywania już po zawarciu umów. Ich przedmiotem nie było żadne inne świadczenie, zwłaszcza pieniężne, ponad przeniesienie praw do akcji spółki konsolidowanej, które należały do M. K. przed zawarciem tych umów. Umowa zamiany akcji, podobnie jak ich sprzedaży, zgodnie z art. 337 i nast. k.s.h., dochodząc do skutku poprzez złożenie przez jej strony oświadczeń o charakterze konsensualnym, wywołuje także skutek rozporządzający. Wyłącznie w wypadku akcji imiennych wymagane jest przeniesienie posiadania akcji lub świadectwa tymczasowego. Z okoliczności tej sprawy nie wynika, aby akcje, które zostały zamienione powołaną umową, miały charakter imienny albo by nie zostały wydane po jej zawarciu. Nie może natomiast ulegać kwestii, że gdyby istotnie wskazana umowa była dotknięta sankcją nieważności w podanym tylko zakresie, za bezskuteczne należałoby uznać rozporządzenie prawami do tych akcji poprzez ich przeniesienie na rzecz Skarbu Państwa. Podnoszona przez skarżącą częściowa nieważność umowy zamiany, gdyby rzeczywiście wystąpiła, zupełnie eliminowałaby wystąpienie szkody po stronie M. K.. Powodowałaby bowiem, że akcje, które powód uważa za przeniesione na tej podstawie na rzecz Skarbu Państwa, po zawarciu nieważnej ewentualnej umowy, w dalszym ciągu pozostawałyby częścią majątku M. K.. Taka umowa, która jest dotknięta nieważnością, nie wywołuje skutków, które mogłyby wystąpić w wypadku jej zawarcia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Niezależnie więc od tego, czy po zawarciu tej umowy M. K. wykonywał posiadane prawa do akcji, przyjęcie sankcji częściowej nieważności umów zamiany z 9 lipca 2010 r. musiałyby się wiązać z uznaniem, że prawa do tych akcji nie zostały przeniesione na rzecz Skarbu Państwa.

Uznanie zatem ewentualnej częściowej nieważności umów zamiany z 9 lipca 2010 r. nie mogło zatem zostać, z podanych powodów, uznane za źródło bezpodstawnego wzbogacenia po stronie Skarbu Państwa. Na podstawie tych okoliczności, które zostały podane jako podstawa faktyczna roszczenia, nie było więc uzasadnione uwzględnienie powództwa również zgodnie z art. 410 k.c.

Mając na uwadze całą przedstawioną powyżej argumentację, Sąd Okręgowy oddalił powództwo jako nieznajdujące prawnego ani faktycznego uzasadnienia.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Skoro powód przegrał proces w całości winien zwrócić pozwanemu oraz interwenientowi ubocznemu wszystkie poniesione przez nich koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy zasądził na rzecz reprezentującej pozwaną Skarb Państwa - Ministra Skarbu Państwa Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3.600, 00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, ustalając wysokość należnego wynagrodzenia na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U z 2013, poz. 490 ze zm.)

Na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej

z urzędu (Dz. U z 2013, poz. 461 ze zm.) Sąd I instancji zasądził od powoda na rzecz interwenienta ubocznego kwotę 3.617,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Od powyższego wyroku powód wniósł apelację, zaskarżając orzeczenie w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

1.1. naruszenie art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz. U. Nr 191, poz. 1367, z późn. zm.) oraz § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 19 lutego 2008 r. w sprawie sposobu określenia liczby akcji spółki konsolidującej podlegających zamianie i trybu dokonywania zamiany akcji lub prawa do akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej (Dz. U. Nr 41, poz. 250, z późn. zm.) w zw.

z art. 21 ust. 1 i 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 64 ust. 1, 2 i 3 Konstytucji RP - poprzez ich błędną wykładnię, polegającą na błędnym przyjęciu, że

z przepisów tych wynika zasada jednostronnej redukcji liczby akcji podlegających zamianie w trybie art. 5 powołanej ustawy, co skutkowało błędnym przyjęciem, że niezależnie od faktu dokonania redukcji liczby akcji spółki konsolidującej przeznaczonych do udostępnienia uprawnionym akcjonariuszom oraz niezależnie od zakresu tej redukcji uprawniony akcjonariusz, chcący skorzystać z prawa do zamiany akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej w każdym przypadku musiał przedstawić do zamiany wszystkie posiadane przez siebie akcje spółki konsolidowanej, niezależnie od tego, czy w zamian uzyskiwał od Skarbu Państwa akcje spółki konsolidującej w liczbie wynikającej z parytetu zamiany akcji ustalonego w oparciu o wartości akcji, czy też w liczbie zredukowanej, czego skutkiem było przejście na rzecz Skarbu Państwa części akcji spółki konsolidowanej bez należnego wynagrodzenia na rzecz uprawnionego akcjonariusza;

1.2. naruszenie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz. U. Nr 191, poz. 1367, z późn. zm.) w zw. z art. 21 ust. 1 i 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 64 ust. 1, 2 i 3 Konstytucji RP - poprzez błędną jego wykładnię, polegającą na błędnym przyjęciu, że przepis ten przesądza o treści umowy zamiany akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej w ten sposób, że uprawniony akcjonariusz chcący skorzystać z prawa do zamiany akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej musi przedstawić do zamiany wszystkie posiadane przez siebie akcje spółki konsolidowanej, również wówczas, gdy z uwagi na redukcję liczby akcji spółki konsolidującej wynikającą z limitu określonego w art. 3 ust. 3 powołanej ustawy otrzymuje w zamian akcje spółki konsolidującej w liczbie zredukowanej, tj. niższej niż wynikająca z parytetu zamiany akcji ustalonego w oparciu o art. 9 wskazanej ustawy;

1.3. naruszenie art. 9 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz. U. Nr 191, poz. 1367, z późn. zm.) w zw. z art. 5 ust. 1 tej ustawy oraz § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 19 lutego 2008 r. w sprawie sposobu określenia liczby akcji spółki konsolidującej podlegających zamianie i trybu dokonywania zamiany akcji lub prawa do akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej (Dz. U. Nr 41, poz. 250, z późn. zm.), w zw. z art. 21 ust. 1 i 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 64 ust. 1, 2 i 3 Konstytucji RP - poprzez ich błędną wykładnię, polegającą na błędnym przyjęciu, że przepisy te nie określają parytetu zamiany akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej, co skutkowało ich pominięciem przy ustalaniu zasad zamiany akcji realizowanej w trybie art. 5 powołanej ustawy;

1.4. naruszenie § 18 ust. 3 i ust. 5 rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 19 lutego 2008 r. w sprawie sposobu określenia liczby akcji spółki konsolidującej podlegających zamianie i trybu dokonywania zamiany akcji lub prawa do akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej (Dz. U. Nr 41, poz. 250, z późn. zm.) - poprzez ich błędną wykładnię, polegającą na błędnym przyjęciu, że treść tych przepisów potwierdza zasadę tzw. jednostronnej redukcji liczby akcji podlegających zamianie w trybie art. 5 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego;

1.5. naruszenie art. 603 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 121, z późn. zm.) w zw. z art. 5 ust. 1 i art. 9 ustawy

z dnia 7 września 2007 r. o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji

w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz. U. Nr 191, poz. 1367, z późn. zm.), w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 19 lutego 2008 r. w sprawie sposobu określenia liczby akcji spółki konsolidującej podlegających zamianie i trybu dokonywania zamiany akcji lub prawa do akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej (Dz. U. Nr 41, poz. 250, z późn. zm.) oraz w zw. z art. 21 ust. 1 i 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 64 ust. 1, 2 i 3 Konstytucji RP - poprzez błędne przyjęcie, że umowa zamiany akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej realizowanej w trybie art. 5 powołanej ustawy z dnia 7 września 2007 r. nie musiała realizować zasady obiektywnej ekwiwalentności świadczeń obu stron umowy;

1.6. naruszenie art. 3 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 121, z późn. zm.) w zw. z art. 2 pkt 4 ustawy

z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz ustawy o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz. U. z 2009 r. Nr 13, poz. 70) oraz w zw. z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r.

o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego w brzmieniu pierwotnym (Dz. U. Nr 191, poz. 1367) - poprzez jego pominięcie przy orzekaniu w niniejszej sprawie i w efekcie błędne przyjęcie, że treść prawa zamiany akcji nabytego przez uprawnionego akcjonariusza przed wejściem w życie wskazanej wyżej ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. powinna być oceniana zgodnie z treścią postanowienia art. 5 ust. 1 wskazanej ustawy z dnia 7 września 2007 r.

w brzmieniu po nowelizacji;

1.7. naruszenie art. 415, art. 416 i art. 417 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 121, z późn. zm.) w zw. z art. 3 ust. 3, art. 5 ust. 1 oraz art. 9 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz. U. Nr 191, poz. 1367, z późn. zm.), w zw. z § 2 ust. 2 i ust. 3 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 19.02.2008 r. w sprawie sposobu określenia liczby akcji spółki konsolidującej podlegających zamianie i trybu dokonywania zamiany akcji lub prawa do akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej (Dz. U. Nr 41, poz. 250, z późn. zm.) oraz w zw. z art. 603 Kodeksu cywilnego - poprzez błędne uznanie, że w niniejszej sprawie nie zaistniały po stronie Pozwanego przesłanki odpowiedzialności deliktowej, co skutkowało odmową zastosowania tych przepisów w niniejszej sprawie, co stanowi jednocześnie

o braku rozpoznania istoty sprawy z uwagi na zaniechanie rozważenia wszystkich przesłanek odpowiedzialności, deliktowej Pozwanego;

1.8. naruszenie art. 471 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 121, z późn. zm.)

w zw. z art. 3 ust. 3, art. 5 ust. 1 oraz art. 9 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz. U. Nr 191, poz. 1367, z późn. zm.), w zw. z § 2 ust. 2 i ust. 3 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 19.02.2008 r. w sprawie sposobu określenia liczby akcji spółki konsolidującej podlegających zamianie i trybu dokonywania zamiany akcji lub prawa do akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej (Dz. U. Nr 41, poz. 250, z późn. zm.) oraz

w zw. z art. 603 Kodeksu cywilnego - poprzez błędne uznanie, że w niniejszej sprawie nie zaistniały po stronie Pozwanego przesłanki odpowiedzialności kontraktowej, co skutkowało odmową zastosowania tego przepisu w niniejszej sprawie;

1.9. naruszenie art. 405, art. 406 i art. 410 § 1 i § 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 121, z późn. zm.) w zw.

z art. 58 § 1 i § 3 tej ustawy, w zw. z art. 3 ust. 3, art. 5 ust. 1 oraz art. 9 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz. U. Nr 191, poz. 1367, z późn. zm.), w zw. z § 2 ust. 2 i ust. 3 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 19.02.2008 r. w

sprawie sposobu określenia liczby akcji spółki konsolidującej podlegających zamianie i trybu dokonywania zamiany akcji lub prawa do akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej (Dz. U. Nr 41, poz. 250, z późn. zm.), w zw.

z art. 603 Kodeksu cywilnego oraz w zw. z art. 339 ustawy z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1030, z późn. zm.) - poprzez ich niezastosowanie w niniejszej sprawie, będące skutkiem błędnego uznania, że nie zachodzą przesłanki uzasadniające dochodzenie przez Powoda roszczeń w reżimie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu.

2. Naruszenie przepisów postępowania, a to art. 227 oraz art. 233 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego w zw. z art. 278 § 1 i art. 290 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego, poprzez brak rozważenia i uwzględnienia przy rozstrzygnięciu sprawy wszystkich dowodów zebranych w sprawie oraz pominięcie dowodów odnoszących się do faktów mających dla rozstrzygnięcia spraw istotne znaczenie, co zaszkodziło w szczególności:

- nieuwzględnieniem przy dokonywaniu wykładni przepisów ustawy z dnia 7 września 2007 r. o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz. U. Nr 191, poz. 1367, z późn. zm.) oraz przepisów rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 19 lutego 2008 r.

w sprawie sposobu określenia liczby akcji spółki konsolidującej podlegających zamianie i trybu dokonywania zamiany akcji lub prawa do akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej (Dz. U. Nr 41, poz. 250, z późn. zm.) materiałów

z procesu legislacyjnego odnoszącego się do tych aktów prawnych oraz stanowiska Sejmu RP odnoszącego się do celów i zamiarów ustawodawcy przy ustanawianiu tych aktów prawnych;

- dokonaniem błędnych ustaleń faktycznych w postaci: (i) błędnego ustalenia, że na skutek realizacji zamiany akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej przy zastosowaniu mechanizmu tzw. jednostronnej redukcji liczby akcji podlegających zamianie po stronie uprawnionego akcjonariusza nie powstała szkoda podlegająca naprawieniu przez Pozwanego oraz (ii) błędnego ustalenia, że akcje spółki konsolidowanej będące przedmiotem zawartych umów zamiany akcji nie były akcjami imiennymi, co skutkowało dokonaniem błędnej oceny prawnej w zakresie podstaw dochodzenia roszczeń odszkodowawczych oraz roszczeń z bezpodstawnego wzbogacenia;

- całkowitym pominięciem przy orzekaniu w sprawie wniosków wynikających z opinii biegłego G. G. oraz opinii biegłych z (...) Ekonomicznego we W., wraz z opinią uzupełniającą z dnia 15 września 2016 r.

W związku z powyższym, powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez jego uchylenie w całości oraz orzeczenie co do istoty sprawy, poprzez uwzględnienie zgłoszonego w pozwie żądania Powoda, ewentualnie - o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, a ponadto o zasądzenie na rzecz Powoda od Pozwanego oraz Interwenienta ubocznego zwrotu kosztów postępowania przed Sądem pierwszej instancji oraz postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Odpowiedź na apelację powoda wniósł Skarb Państwa, żądając:

1) oddalenia apelacji w całości,

2) zasądzenia kosztów postępowania apelacyjnego według norm prawem przepisanych na rzecz pozwanego, zaś kosztów zastępstwa procesowego postępowaniu apelacyjnym - na rzecz Skarbu Państwa - Prokurator) Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 13 marca 2017 roku sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w restrukturyzacji z siedzibą

w K. przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Skarbu Państwa przy udziale interwenienta ubocznego po stronie pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. o zapłatę - w przedmiocie wynagrodzenia biegłego, Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim postanowił:

1. przyznać Uniwersytetowi Ekonomicznemu we W. za sporządzenie pisemnej opinii kwotę 37.849,84 złotych (trzydzieści siedem tysięcy osiemset czterdzieści dziewięć 84/100), którą to kwotę wypłacić tymczasowo z rachunku Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim;
2. ściągnąć od powoda (...) Spółki Akcyjnej w restrukturyzacji z siedzibą w K. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w P. kwotę 37.849,84 złotych (trzydzieści siedem tysięcy osiemset czterdzieści dziewięć 84/100) tytułem wydatków związanych ze sporządzeniem opinii poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa - Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło po dokonaniu przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych i prawnych, z których wynika, że:

Akta sprawy niniejszej zostały przesłane Uniwersytetowi Ekonomicznemu we W. celem sporządzenia opinii, który za wykonaną pracę złożył rachunek opiewający na kwotę 37.849,84 złotych (trzydzieści siedem tysięcy osiemset czterdzieści dziewięć 84/100).

Zgodnie z treścią przepisu art. 291 k.p.c., instytut naukowy lub naukowo - badawczy ma prawo żądać wynagrodzenia za wykonaną pracę i za stawiennictwo do sądu.

Ostateczna ocena przydatności opinii należy do sądu orzekającego

w sprawie, a biegłemu na tym etapie postępowania i w okolicznościach tej rozpoznawanej sprawy należy się wynagrodzenie za sporządzoną opinię. Jednakże istnieją obecnie podstawy do zbadania tzw. karty pracy obejmującej szczegółowe wymienienie czynności, jakich biegły dokonał w związku z opracowaniem opinii, jak również poświęconego na każdą z tych czynności, co zobowiązuje sąd do konkretnego ustosunkowania się do tych danych. Sąd może skontrolować wskazaną przez biegłego w karcie pracy liczbę godzin niezbędnych do sporządzenia opinii (np. poświęconych na czynności przygotowawcze i badawcze, łącznie z zapoznaniem się z aktami sprawy oraz na opracowanie opinii wraz z uzasadnieniem) i obniżyć wynagrodzenie wyliczone przez biegłego stosownie do przyjętej przez siebie ilości czasu i nakładu pracy biegłego. Jednak ilość czasu, którą trzeba zużyć na określoną czynność, jest zależna od wielu czynników, a wśród nich także od indywidualnych cech wykonawcy i indywidualnych cech czynności, co powoduje, że podany

w rachunku czas zużyty na wykonanie czynności może być z natury rzeczy skontrolowany tylko w przybliżeniu. Jeżeli więc nie istnieją ogólnie obowiązujące normy czasu wykonania danej czynności, kwestionowanie rachunku przez biegłego na tej podstawie, że czynność wymagała mniej czasu, niż to wykazano w rachunku, może być skuteczne tylko wtedy, gdy podane w rachunku ilości zużytego czasu są jaskrawo wygórowane, iż opierając się na zwykłym doświadczeniu życiowym można od razu stwierdzić, że biegły niewątpliwie zużył znacznie mniej czasu, niż podaje w rachunku (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 22 lipca 2013 r. I ACz 1176/13).

Wnosząc o przyznanie wynagrodzenia, (...) Ekonomiczny we W. przedstawił rachunek na kwotę 37.849,84 złotych (trzydzieści siedem tysięcy osiemset czterdzieści dziewięć 84/100)

Rozliczenie przedstawia się następująco:

1. analiza akt sprawy - 40 godzin;
2. analiza dokumentacji finansowej Spółki - 50 godzin,
3. analiza danych niefinansowych Spółki - 50 godzin,

4. analiza danych rynkowych - 70 godzin,
5. wizja lokalna przedmiotu wyceny - 0 godzin ,
6. przygotowanie metodyki wyceny z uwzględnieniem standardów wyceny -10 godzin,
7. analiza i określenie standardu wartości, podstawowego założenia wyceny - 2 godziny
8. analiza ryzyka przedsiębiorstwa -14 godzin,
9. oszacowanie kosztu kapitału - 5 godzin,
10. opracowanie planu finansowego dla potrzeb wyceny na dzień w 2010 roku - 40 godzin,
11. opracowanie planu finansowego na dzień bliski dacie sporządzenia opinii - 0 godzin,
12. określenie założeń do wyceny - 10 godzin,
13. przeprowadzenie wyceny według przyjętych metod wyceny - 70 godzin,
14. analiza zasadności zastosowania korekt wartości - 10 godzin,
15. określenie konkluzji z wyceny-10 godzin,
16. przygotowanie raportu z wyceny - 60 godzin,
17. zapoznanie z uwagami Prokuraturii Generalnej oraz opracowanie odpowiedzi -18 godzin,
18. zapoznanie się z uwagami opracowania odpowiedzi na uwagi interwenienta ubocznego - 36 godzin,
19. zapoznanie się z uwagami pełnomocnika powoda oraz opracowanie odpowiedzi -18 godzin

Jak zważył Sąd Okręgowy, wynagrodzenie wynikające z przedstawionego rachunku odpowiada przepisom prawa zwłaszcza rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 roku w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym.

Sąd Okręgowy zaakceptował ilość godzin pracy nad opinią przyjętą przez pracowników naukowych. Sporządzenie opinii w niniejszej sprawie wymagało dogłębnej i wszechstronnej wiedzy oraz wysokich kwalifikacji, a przede wszystkim doświadczenia biegłego. Sąd Okręgowy obciążył wydatkami związanymi z wydaniem opinii przez (...) Ekonomiczny we W. powoda. Stosownie bowiem do treści art. 108¹ k.p.c., jeżeli w toku postępowania sąd nie orzekł o obowiązku poniesienia kosztów sądowych lub orzeczeniem nie objął całej kwoty należnej z tego tytułu, co ma miejsce w niniejszej sprawie, postanowienie w tym przedmiocie wydaje na posiedzeniu niejawnym sąd, przed którym sprawa toczyła się w pierwszej instancji.

Wobec powyższego w oparciu o art. 291 k.p.c. i cytowane wyżej przepisy prawa, Sąd Okręgowy orzekł jak w postanowieniu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się niezasadna, a zaskarżony wyrok odpowiada prawu.

W pierwszej kolejności należy ustosunkować się do zarzutów obrazy przepisów procesowych, których trafność mogłaby skutkować zmodyfikowaniem ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji, ponieważ jedynie prawidłowo ustalony stan faktyczny może stać się podstawą do właściwego zastosowania przepisów prawa materialnego.

Przy niezmienionej przez powoda podstawie faktycznej żądania, jak i utrwalonej w toku procesu linii obrony pozwanej, Sąd Apelacyjny uznał, że przeprowadzona przez Sąd I instancji weryfikacja twierdzeń każdej ze stron okazała się w zupełności trafna. Strona powodowa nie zdołała również podważyć oceny prawnej, która legła u podstaw zaskarżonego wyroku.

Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy w zakresie okoliczności, które były istotne w rozumieniu art. 227 k.p.c. dla rozstrzygnięcia sprawy, opierając się również o regulacje wynikające z art. 278 § 1 k.p.c. oraz art. 290 § 1 k.p.c., są prawidłowe. Sąd Apelacyjny uznaje je za własne, w pełni dzieląc ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, która odpowiada kryteriom z art. 233 § 1 k.p.c.

Konstruując stan faktyczny sprawy Sąd I instancji nie dopuścił się naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd tego przepisu wymaga wykazania, iż sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Zarzut dowolnego i fragmentarycznego rozważenia materiału dowodowego wymaga dla swej skuteczności konkretyzacji, i to nie tylko przez wskazanie przepisów procesowych, z naruszeniem których apelujący łączy taki skutek, lecz również przez określenie, jakich dowodów lub jakiej części materiału zarzut dotyczy, oraz podania przesłanek dyskwalifikacji postępowania Sądu I instancji w zakresie oceny poszczególnych dowodów na tle znaczenia całokształtu materiału dowodowego oraz w zakresie przyjętej podstawy orzeczenia. Ponadto zarzut ten, jak każdy zarzut apelacyjny, powinien być sformułowany na tyle szczegółowo, aby można było określić kierunek postępowania merytorycznego i kontroli Sądu II instancji.

Sąd Apelacyjny pragnie również zauważyć, że gdy z materiału dowodowego wyłaniają się dwie wersje wydarzeń pozostające względem siebie w sprzeczności, sąd według swobodnego uznania decyduje, którą spośród prawdopodobnych wersji uznaje za prawdziwą. Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 9 stycznia 2004 r., sygn. akt IV CK 339/02 (opubl. w systemie informatycznym Lex pod nr (...)), wskazał, że wiarygodność i moc poszczególnych dowodów nie podlega klasyfikacji parametrycznej, stąd przekonanie uczestników postępowania może być odmienne od przekonania składu orzekającego. Rozwiązanie pozornej sprzeczności istnienia dwóch usprawiedliwionych sądów (mniemań) tkwi w ustawowym przyznaniu kompetencji składowi orzekającemu ustalenia według swobodnego uznania, którą spośród prawdopodobnych wersji uznaje za prawdziwą. Sam fakt, że dowód przeprowadzony w sprawie został oceniony niezgodnie z intencją skarżącego nie oznacza zatem naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Ocena dowodów należy bowiem do sądu orzekającego i nawet w sytuacji, w której z dowodu można było wywieść wnioski inne niż przyjęte przez sąd, do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. dojść może tylko wtedy, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej, albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego została dokonana bez przekroczenia granic wyznaczonych treścią art. 233 § 1 k.p.c., co znalazło swój wyraz w należyтым uzasadnieniu wyroku (art. 328 § 2 k.p.c.). Zaznaczyć należy, że zarzut naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. byłby skuteczny wówczas, gdyby skarżący wykazał uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2005 r., sygn. akt III CK 314/05, Lex nr 172176). Ocena mocy i wiarygodności dowodów, przeprowadzona w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, mogłaby być skutecznie podważona w postępowaniu odwoławczym tylko wówczas, gdyby pozwany wykazał, że zawiera ona błędy logiczne, wewnętrzne sprzeczności itp.

W przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy dysponował określonym materiałem dowodowym zaoferowanym przez strony, który następnie poddał ocenie, wynik której dał mu podstawy do poczynienia prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd odwoławczy przyjmuje za własne. Ocena ta jest wszechstronna, bezstronna i zgodna z zasadą

swobodnej oceny dowodów. Sąd I instancji odniósł się zarówno do zeznań świadków zawnioskowanych przez strony, stron i dokumentów.

Przede wszystkim powód nie przedstawił żadnych dowodów pozwalających odmiennie ocenić stan faktyczny niż zrobił to Sąd Okręgowy, a zwłaszcza podważyć dokonane prawidłowo ustalenie, że w niniejszej sprawie powód S. nie wykazał adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy wskazywaną rzekomą szkodą u niego powstałą a działaniem pozwanego, które to działanie było zgodne z prawem powszechnie obowiązującym. Poza tym, Sąd Apelacyjny zważył, iż powód kwestionuje przede wszystkim wykładnię przepisów ustawy i rozporządzenia, a nie ustalenia faktyczne. Działanie to sprzeciwia się treści art. 233 § 1 k.p.c., na który to przepis powołał się powód w swej apelacji, twierdząc, że: „poczynienie błędnych ustaleń faktycznych nie mających pokrycia w zebranych w sprawie dowodach,

a mianowicie poprzez błędne ustalenie, że listy sporządzone na podstawie rozporządzenia dawały uprawnionym osobom możliwość pozyskania informacji

o warunkach zamiany, w tym w szczególności informacji potrzebnych do ustalenia liczby akcji spółki konsolidującej, jaką akcjonariusz uzyskiwał w zamian za posiadane akcje spółki konsolidowanej oraz ustalenia liczby akcji spółki konsolidującej jakie uzyskalby, gdyby nie zachodziła konieczność dokonania redukcji liczby tych akcji”.

Przechodząc do postawionych zarzutów naruszenia prawa materialnego, tj. art. 3 ust. 3 ustawy konsolidacyjnej w związku z art. 21 ust. 1 i 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 64 ust. 1, 2 i 3 Konstytucji; art. 5 ust. 1 ustawy konsolidacyjnej w związku z art. 21 ust. 1 i 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 64 ust. 1, 2 i 3 Konstytucji; art. 8 ust. 1 i 2 ustawy konsolidacyjnej w związku z art. 21 ust. 1 i 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 64 ust. 1, 2 i 3 Konstytucji; art. 9 ustawy konsolidacyjnej w związku z art. 5 ust. 1 tej ustawy, art. 21 ust. 1 i 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 64 ust. 1, 2 i 3 Konstytucji; § 2 ust. 2 rozporządzenia z dnia 19 lutego 2008 r. w związku z art. 21 ust. 1 i 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 64 ust. 1, 2 i 3 Konstytucji; § 2 ust. 3 rozporządzenia z dnia 2008 r. w związku z art. 21 ust. 1 i 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 64 ust. 1, 2 i 3 Konstytucji; § 18 ust. 1, 2, 3, 4 i 5 rozporządzenia z dnia 19 lutego 2008 r.; art. 603 k.c. w związku z art. 5 ust. 1 i art. 9 konsolidacyjnej, § 20 rozporządzenia z dnia 19 lutego 2008 r. oraz w związku z art. 21 ust. 1 i 2, art. 32 ust. 1 i 2 i art. 64 ust. 1, 2 i 3 Konstytucji; art. 5 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz ustawy o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz. U. z 2009 r. Nr 13, poz. 70) w związku z art. 2 pkt 4 tej ustawy (dalej: „u.z.u.k.p.”) i art. 5 ust. 1 ustawy konsolidacyjnej - przez ich błędną wykładnię oraz art. 3 k.c. w związku z art. 2 pkt 4 u.z.u.k.p. i art. 5 ust. 1 ustawy konsolidacyjnej; art. 3531 k.c. w związku z art. 3 ust. 3, art. 5 ust. 1 oraz art. 9 ustawy konsolidacyjnej, § 2 ust. 2 i 3, § 18 ust. 3 i 5 oraz § 20 rozporządzenia z dnia 19 lutego 2008 r. i art. 603 k.c.; art. 361 § 1 k.c.; art. 415, art. 416 i art. 417 k.c. w związku z art. 3 ust. 3, art. 5 ust. 1 oraz art. 9 ustawy konsolidacyjnej w związku z § 2 ust. 2 i 3, § 18 ust. 3 i 5 oraz § 20 rozporządzenia z dnia 19 lutego 2008 r. a art. 603 k.c.; art. 471 k.c. w związku z art. 3 ust. 3, art. 5 ust. 1 oraz art. 9 ustawy konsolidacyjnej, § 2 ust. 2 i 3, § 18 ust. 3 i 5 i § 20 rozporządzenia z dnia 19 lutego 2008 r. i art. 603 k.c.; art. 405, art. 406 i art. 410 § 1 i 2 w związku z art. 58 § 1 i 3 k.c. w związku z art. 3 ust. 3, art. 5 ust. 1 i art. 9 ustawy konsolidacyjnej, § 2 ust. 2 i 3, § 18 ust. 3 i 5 oraz § 20 rozporządzenia z dnia 19 lutego 2008 r. i art. 603 k.c. oraz art. 339 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (jedn. tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 1030 ze zm.; dalej „k.s.h.”); art. 3 ust. 3, art. 5 ust.1 oraz art. 9 ustawy konsolidacyjnej, § 2 ust. 2 i 3, § 18 ust. 1-5 i § 20 rozporządzenia z dnia 19 lutego 2008 r. oraz art. 3531, art. 361 § 1, art. 405, art. 406, art. 410 § 1 i 2, art. 415, art. 416, art. 417, art. 471 i art. 603 k.c., Sąd Apelacyjny pragnie podkreślić, iż treść apelacji pokrywa się w znacznej mierze

z wniesionym przez powoda S. powództwem opartym o rozległą argumentację prawną. Sąd I instancji dokonał obszernej i całościowej wykładni przepisów prawa materialnego przytoczonych przez powoda, które S. traktuje jako wyłożone nieprawidłowo przez pozwanego w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego. Wykładnia Sądu I instancji prowadzi do refleksji, że nie było żadnych podstaw dla koncepcji „dwustronnej redukcji akcji” określonej w art. 3 ust. 3 ustawy oraz powód nie udowodnił istnienia szkody w postaci wartości akcji, które nie podlegałyby zamianie w ramach umowy z pozwanym, gdyby został zastosowany mechanizm „dwustronnej redukcji akcji”. Z pozwu i z apelacji wynika, że na podstawie art. 471 k.c. powód dochodzi w tej sprawie od Skarbu Państwa odszkodowania z tytułu nienależytego wykonania zobowiązania do dokonania zamiany akcji, wynikającego z art. 5

ustawy z dnia 7 września 2007 r. o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (dalej: ustawa konsolidacyjna), (Dz. U. Nr 191, poz. 1367 z późn. zm.).

Sąd Apelacyjny chce szczególnie zwrócić uwagę na fakt, iż z dokonaną przez powoda wykładnią ustawy konsolidacyjnej i rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 19 lutego 2008 r. w sprawie sposobu określenia liczby akcji spółki konsolidującej podlegających zamianie i trybu dokonywania zamiany akcji lub prawa do akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej (dalej: rozporządzenie), (Dz. U. Nr 41, poz. 250, z późn. zm.) nie zgodził się nie tylko Sąd Okręgowy, ale również przytoczone przez ten Sąd inne sądy powszechne w wyrokach: Sąd Apelacyjny w Warszawie z dnia 23 października 2012 r., sygn. akt I ACa 225/12 (LEX nr 1286654); Sąd Apelacyjny w Warszawie z dnia 29 maja 2015 r., sygn. akt I ACa 421/14 (LEX nr 1805958); Sąd Apelacyjny w Szczecinie z dnia 18 lutego 2016 r., sygn. akt I ACa 791/15 (niepubl.), a także Sąd Najwyższy z dnia 29 listopada 2016 r., sygn. akt I CSK 808/15 (LEX nr 2238240). Zdaniem Sądu Apelacyjnego, przy tak zarysowanej sytuacji procesowej, kiedy to powód powtarza w swej apelacji zarzuty, którymi posłużył się również w pozwie, niecelowym jest całościowe powtarzanie uzasadnień ww. sądów, dlatego Sąd odwoławczy doprecyzuje i podkreśli jego zdaniem najważniejsze kwestie w niniejszej sprawie.

Podstawę faktyczną powództwa stanowi fakt, iż strona powodowa wiąże swoje roszczenie z tym, że pozwany Skarb Państwa - Minister Skarbu Państwa przy zamianie akcji spółki konsolidującej na akcje spółki konsolidowanej w procesie konsolidacji sektora elektroenergetycznego zastosował nieprawidłową wykładnię i zastosowanie przepisów ustawy konsolidacyjnej i rozporządzenia, co skutkowało dokonaniem zamiany akcji w trybie art. 5 ustawy konsolidacyjnej przy zastosowaniu zasady jednostronnej redukcji akcji podlegających zamianie, a w konsekwencji wyrządzeniem uprawnionym akcjonariuszom szkody.

Słusznie zdaniem Sądu II instancji, Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 29 maja 2015 r., sygn. akt I ACa 421/14 (LEX nr 1805958) przy tak sprecyzowanej podstawie faktycznej powództwa i dookreślającej ją podstawie prawnej, roszczenie powódki podlega rozpoznaniu na gruncie reżimu odpowiedzialności kontraktowej. Zgodnie z art. 471 k.c. dłużnik zobowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jak wynika z przytoczonego przepisu, zasadniczymi przesłankami tej odpowiedzialności są niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania przez dłużnika; powstanie szkody po stronie wierzyciela; istnienie adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy faktem nienależytego wykonania lub niewykonania zobowiązania przez dłużnika a zaistniałą po stronie wierzyciela szkodą.

Sąd Apelacyjny przychylił się do stanowiska Sądu Okręgowego, uznając, iż przesłanki odpowiedzialności kontraktowej pozwanego nie zostały wypełnione, co uzasadniało oddalenie wniesionego powództwa, choć powód S. twierdzi, że pomiędzy nim a Skarbem Państwa rzekomo istniał stosunek zobowiązaniowy, na mocy którego Skarb Państwa zobowiązany był dokonać zamiany posiadanych przez powoda akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidacyjnej.

Warunki tej zamiany określała ustawa z dnia 7 września 2007 r. o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego oraz wydane na jej podstawie rozporządzenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 19 lutego 2008 r. w sprawie sposobu określenia liczby akcji spółki konsolidującej podlegających zamianie i trybu dokonywania zamiany akcji lub prawa do akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej (Dz. U. Nr 41, poz. 250 z późn. zm.). Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy konsolidacyjnej, uprawnieni pracownicy spółek konsolidowanych oraz uprawnieni akcjonariusze mogą skorzystać z prawa zamiany posiadanych akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej, o ile złożą pisemne oświadczenie o zamiarze dokonania zamiany wszystkich posiadanych akcji. Jednocześnie art. 3 ust. 3 tej ustawy wprowadzał w tym zakresie ograniczenie (redukcję) wskazując, że suma akcji spółki konsolidującej udostępnionych uprawnionym pracownikom spółek konsolidowanych i ich spadkobiercom oraz uprawnionym akcjonariuszom, na zasadach określonych w ustawie, nie może przekroczyć 15% liczby akcji objętych przez Skarb Państwa w spółce konsolidującej w zamian za wniesione akcje spółki konsolidowanej.

Powód, zgodnie z postanowieniami ustawy konsolidacyjnej, zawarł ze Skarbem Państwa umowę zamiany, na mocy której w zamian za akcje spółki konsolidowanej otrzymał akcje spółki konsolidującej. W ocenie skarżącego umowa zamiany zawarta przez powoda była dla niego niekorzystna, gdyż biorąc pod uwagę wartość akcji spółek konsolidowanej i konsolidacyjnej, liczba akcji spółki konsolidowanej przekazanych przez powoda Skarbowi Państwa w drodze zamiany nie odpowiadała liczbie otrzymanych przez niego akcji spółki konsolidacyjnej. Powód twierdzi, że poniósł szkodę w postaci wartości tej liczby akcji spółki konsolidowanej, które zostały przez skarżącego S. przedstawione do zamiany, za które nie uzyskał on ekwiwalentnego świadczenia, a to wobec dokonanej jednostronnej redukcji liczby akcji spółki konsolidującej i przedstawienie przez Skarb Państwa do zamiany tej zredukowanej liczby akcji spółki konsolidującej.

Powód dochodzi odszkodowania, będącego równowartością akcji spółki konsolidowanej, które były przedmiotem umowy zamiany, a w ocenie powoda nie powinny tej zamianie podlegać. Tak określona szkoda z tytułu nienależytego wykonania obowiązków ustawowych przez Skarb Państwa nie znajduje uzasadnienia. Natomiast pojęcie szkody na gruncie prawa cywilnego odnosi się do wszelkich uszczerbków w dobrach lub interesach prawnie chronionych, których poszkodowany doznał wbrew swej woli. Nie jest więc szkodą spełnienie przez powoda niekorzystnego zobowiązania płynącego z zawartej umowy. Powód uważa, że w wykonaniu umowy zamiany świadczył zbyt dużą ilością akcji spółki konsolidowanej, co nie pozostawało w relacji ekwiwalentności ze świadczeniem Skarbu Państwa z umowy. Warunki umowy zamiany znane były skarżącemu jeszcze przed jej zawarciem. W efekcie skarżący stanął przed wyborem - albo zachować posiadany przez niego pakiet akcji spółki konsolidowanej albo wymienić ten pakiet na akcje spółki konsolidującej. W skutek czego powód domaga się obecnie zapłaty przez pozwanego tytułem odszkodowania kwoty odpowiadającej wartości części spełnionego przez nią świadczenia. Podkreślić należy przy tym, że świadczenie to zostało przez skarżącego spełnione dobrowolnie, w ramach przysługującej mu autonomii woli, co nie złamało jego konstytucyjnego prawa do ochrony własności. Do ustawy konsolidacyjnej był dołączony załącznik, który stanowił wyraźne oświadczenie woli, iż powód zamieni wszystkie akcje - to oświadczenie woli reprezentowanych przez poprzedników prawnych powoda. Poza tym w tej sytuacji zadziałały prawa wolnego rynku kapitałowego, który nigdy nie gwarantuje pewnego zysku. Warto również przytoczyć fragment uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2016 r., sygn. akt I CSK 808/15 (LEX nr 2238240), w którym zważył, iż osoba uprawniona mogła, lecz nie musiała, uczestniczyć w procesie zamiany akcji; złożenie przez nią oświadczenia o zamiarze zamiany akcji nie przesądzało o uczestnictwie w tej zamianie, gdyż mogła ona ostatecznie zrezygnować z zawarcia umowy zamiany. Podkreślenia przy tym wymaga, że proces zamiany był rozłożony w czasie a w jego trakcie osoby uprawnione były informowane o liczbie akcji spółki konsolidującej przypadających w zamian za akcje spółki konsolidowanej; miały zatem przesłanki do oceny opłacalności swojego udziału w procesie zamiany akcji (postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 marca 2015 r., P 16/13, OTK-A 2015, nr 3, poz. 38).

Nie można się więc zgodzić ze skarżącym jakoby art. 5 ustawy konsolidacyjnej nakładał na Skarb Państwa obowiązek zawarcia z podmiotami uprawnionymi umowy zamiany akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidacyjnej, gdyż ustawa z dnia 7 września 2007 r. przewidywała w tym zakresie ograniczenia. Zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy suma akcji spółki konsolidującej udostępnionych uprawnionym pracownikom spółek konsolidowanych i ich spadkobiercom oraz uprawnionym akcjonariuszom, na zasadach określonych w ustawie, nie mogła przekroczyć 15% liczby akcji objętych przez Skarb Państwa w spółce konsolidującej w zamian za wniesione akcje spółki konsolidowanej. Norma ta została dookreślona w rozporządzeniu Ministra Skarbu Państwa z dnia 19 lutego 2008 r. w sprawie sposobu określenia liczby akcji spółki konsolidującej podlegających zamianie i trybu dokonywania zamiany akcji lub prawa do akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej (Dz. U. Nr 41, poz. 250 z późn. zm.). Zgodnie z § 2 ust. 3 rozporządzenia, w przypadku gdy suma udostępnianych akcji spółki konsolidującej mogłaby przekroczyć wysokość określoną w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 2007 r., nastąpi proporcjonalna redukcja liczby akcji spółki konsolidującej udostępnianych w zamian za akcje spółek konsolidowanych. Akcje spółki konsolidującej zostaną przydzielone zgodnie z zasadą proporcjonalnej redukcji. Poza tym, zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy konsolidacyjnej, warunkiem dokonania zamiany było złożenie

przez pracowników spółek konsolidowanych oraz uprawnionych akcjonariuszy pisemnego oświadczenie o zamiarze dokonania zamiany wszystkich posiadanych akcji. Przedmiotem umowy zamiany zawieranej w trybie art. 5 ustawy konsolidacyjnej była więc zamiana wszystkich akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej z zastrzeżeniem ograniczeń ilościowych wynikających z art. 3 ust. 3 ustawy. Wskazany wzorzec ustawowy został w pełni zrealizowany przez strony umowy zamiany zawartej przez skarżącą ze Skarbem Państwa.

Nie można podzielić proponowanej przez skarżącą wykładni ustawy z dnia 7 września 2007 r. o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego, a w szczególności art. 5 ust. 1 ustawy. Sąd Apelacyjny uznał, iż zarzuty apelacyjne oparte o wykładnię systemową i funkcjonalną oraz o zasady konstytucyjne są niewłaściwe. Biorąc pod uwagę literalną wykładnię przepisów ustawy z dnia 7 września 2007 r., Sąd odwoławczy miał na uwadze, że ustawa konsolidacyjna i wydane na jej podstawie rozporządzenie z dnia 19 lutego 2008 r. nakładały na Ministra Skarbu Państwa obowiązek jednostronnej redukcji akcji spółki konsolidacyjnej w przypadku przekroczenia limitu ilościowego akcji nabywanych w drodze zamiany przez podmioty uprawnione do prawa zamiany, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy konsolidacyjnej. Nie ma natomiast regulacji prawnych, które nakazywałyby Ministrowi Skarbu redukcję liczby akcji spółki konsolidowanej, co odnosi się do wszystkich uprawnionych do zamiany akcji spółki konsolidowanej – z tego powodu nie może ta okoliczność prowadzić do złamania konstytucyjnej zasady równości obywateli wobec prawa.

Jak wynika z wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 października 2012 r., I ACa 225/12 (LEX nr 1286654), „gdyby faktycznie taki nakaz istniał, to pozostawałby w sprzeczności z mechanizmem zamiany przewidzianym w ustawie. Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy konsolidacyjnej, warunkiem realizacji prawa do zamiany jest zaoferowanie przez podmiot uprawniony wszystkich posiadanych akcji spółki konsolidowanej. Jak wynika z materiałów sejmowych dołączonych do akt sprawy przez stronę powodową (Biuletyn z posiedzenia Komisji Skarbu Państwa nr 62), w toku prac parlamentarnych nad obecnym brzmieniem art. 5 ust. 1 ustawy konsolidacyjnej, wprowadzenie wymogu zaoferowania do zamiany wszystkich posiadanych przez uprawnionego akcji spółki konsolidowanej uzasadniano potrzebą uporządkowania stosunków własnościowych w zakresie akcji spółek sektora elektroenergetycznego, uporządkowania praw do akcji w spółkach parterowych, tak, aby nie następowało dzielenie akcji. W efekcie ustawodawca wprowadzając obowiązek przedstawienia do zamiany na akcje spółki konsolidującej wszystkich akcji spółki konsolidowanej zmierzał do zapobieżenia sytuacji, w której w posiadaniu jednego podmiotu znajdowałyby się zarówno akcje spółki konsolidowanej, jak i konsolidującej. W tym celu wprowadzono zamianę opartą na mechanizmie: "wszystko albo nic", przy czym wybór skorzystania, bądź nieskorzystania z tego mechanizmu, pozostawiony został właścicielowi akcji spółki konsolidowanej. Mechanizm podwójnej redukcji wskazywany przez skarżącego pozostaje w oczywistej sprzeczności z powyższym celem. Mechanizmu podwójnej redukcji nie można również wyprowadzić poprzez odwołanie się do przytaczanych przez skarżącego elementów wykładni systemowej i funkcjonalnej ustawy konsolidacyjnej. W szczególności nie uzasadnia go przywoływana przez skarżącego zasada ekwiwalentności świadczeń. Zasada ta w przypadku zamiany dokonywanej na gruncie ustawy konsolidacyjnej znajduje ograniczenie w regule wynikającej z art. 3 ust. 3 ustawy. Pełna ekwiwalentność podlegających zamianie akcji ma miejsce wówczas, gdy nie zostanie osiągnięty pułap 15% wskazany w art. 3 ust. 3 ustawy. W takim wypadku wszystkie akcje spółki konsolidowanej podlegają zamianie na odpowiednią liczbę akcji spółki konsolidującej”.

Zarzut dotyczący naruszenia art. 603 k.c., w ocenie Sądu Apelacyjnego, jest nietrafny. W niniejszej sprawie świadczenia stron w ramach umowy zamiany, jak wskazał Sąd I instancji, nie muszą mieć obiektywnie identycznej wartości, za to mają one charakter ekwiwalentny w znaczeniu subiektywnym. Jak słusznie pozwany przytoczył w odpowiedzi na apelację pogląd doktryny, stanowiący o tym, że ekwiwalentność "nie stanowi cechy konstytutywnej umowy wzajemnej" - jest nią wzajemna zależność między świadczeniami, wyrażająca się w tym, że "jedna strona zobowiązuje się świadczyć dlatego, że otrzyma świadczenie drugiej strony" (A. Olejniczak, [w:] System pr. pryw., t. 7, s. 263-264; Z. Radwański, A. Olejniczak, Zobowiązania, 2010, Nb 322). W niniejszej sprawie powód dobrowolnie wyraził zgodę na otrzymanie w wyniku umowy mniejszej liczby akcji niż ewentualnie możliwa do uzyskania w ramach zastosowania mechanizmu redukcji dwustronnej, co było połączone z ekonomicznym przewidywaniem

wzrostu wartości uzyskanych w ramach zamiany akcji. Ta dobrowolna zgoda, bez żadnego przymusu zaprzeczyła obiektywnej ekwiwalentności ww. umowy zamiany. Ta konstatacja Sądu Apelacyjnego została poparta treścią wyroku Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2016 r., sygn. akt I CSK 808/15 (LEX nr 2238240), „w doktrynie dominuje koncepcja subiektywnej ekwiwalentności świadczeń. Zakłada ona, że umowa jest wtedy ekwiwalentna, gdy według subiektywnej oceny stron ich świadczenia są względem siebie równowartościowe. Podkreśla się nawet, że oczekiwanie, aby strony oceniały swoje świadczenia wzajemne jako równowartościowe pozostaje w sprzeczności z istotą obrotu gospodarczego. Uczestnicy tego obrotu w rzeczywistości, dlatego decydują się na wymianę świadczeń, że wyższą użyteczność przedstawia dla nich to świadczenie, które mają uzyskać w zamian za swoje; jest tak nawet wtedy, gdy zdają sobie sprawę z tego, że ich świadczenia - obiektywnie rzecz biorąc - przedstawiają wartość wyższą niż świadczenie drugiej strony. Jeśli więc mówi się o ekwiwalentności świadczeń wzajemnych lub o tym, że jedno z nich ma stanowić odpowiednik drugiego, to chodzi tu o ekwiwalentność stanowioną przez strony w tym sensie, że oba świadczenia z mocy oświadczeń woli zostały ze sobą funkcjonalnie sprzężone; jedno z nich ma nastąpić w zamian za drugie. Pogląd ten akceptowany jest w orzecznictwie (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 29 maja 2007 r., V CSK 70/07, nie publ.; z dnia 5 maja 2016 r., II CSK 582/15, nie publ. i z dnia 15 września 2016 r., I CSK 611/15, nie publ.)”.

Sąd Apelacyjny odrzucił również możliwość zastosowania art. 415 - 417 k.c. Nie sposób przyjąć, że (rzekomo) błędna wykładnia przepisów prawa materialnego może stanowić delikt związany z wykonywaniem władzy publicznej. Każdy jest uprawniony do dokonywania wykładni przepisów prawa powszechnie obowiązującego w związku z ich stosowaniem i nawet dokonanie błędnej wykładni takich przepisów nie może być uznane za działanie niezgodne z prawem

w rozumieniu art. 415 k.c. Wykładnia dokonywana przez Ministra Skarbu Państwa nie ma mocy wiążącej wobec innych podmiotów i nie pozostaje w związku

z wykonywaniem władzy publicznej. Rola Ministra Skarbu Państwa w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego sprowadzała się w istocie do zawarcia umowy, o której mowa w § 20 rozporządzenia, a zawarcie tej umowy uzależnione było wyłącznie od woli drugiej strony tej umowy. Było to działanie niewątpliwie w ramach sfery dominium.

Argumentem, przemawiającym za odrzuceniem koncepcji rozpatrywania roszczenia powoda w oparciu o przepisy dotyczące odpowiedzialności deliktowej jest to, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przesądzone, że źródłem stosunku zobowiązaniowego na gruncie przepisów ustawy i rozporządzenia jest umowa zamiany akcji, a nie delikt (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2013 r., I CSK 27/13, LEX nr 1405352), w którym stwierdzono, że „podstawą dla zamiany akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej jest umowa, jaką minister właściwy do spraw Skarbu Państwa zawiera z uprawnionym. Bez zawarcia takiej umowy prawo do zamiany akcji nie może być zrealizowane”.

Odnosząc się do zarzutu z art. 405 k.c. - kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści

w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości - regulującego bezpodstawnie wzbogacenie, w ocenie Sądu Apelacyjnego, w niniejszej sprawie istnieje dostateczna podstawa prawna. Nie można więc stwierdzić, iż pozwany Skarb Państwa bezpodstawnie się wzbogacił, dlatego że źródłem zobowiązania była umowa zamiany akcji, co potwierdza doktryna prawnicza, twierdząc, że „istnienie pierwotnego stosunku umownego wyłącza zastosowanie instytucji bezpodstawnego wzbogacenia. Ścisłej rzecz biorąc, chodzi jednak o te świadczenia, które stanowią element treści umowy (zarówno wskazany literalnie, jak i wynikający z regulacji prawnej umowy- por. zwłaszcza art. 354 k.c.)” (por. T. Sokołowski, komentarz do art. 405 Kodeksu cywilnego [w:] Kidyba A. (red.), Gawlik Z., Janiak A., Kozieł G., Olejniczak A., Pyrżyńska A., Sokołowski T., Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część ogólna, LEX, 2014). Konkludując, w przekonaniu Sądu Apelacyjnego, pozwany Skarb Państwa działał w sposób niesprzeczny z prawem, gdyż posiadał on podstawę prawną pod postacią umowy zamiany. Wobec czego pozwany ten nie spełnił jednej z trzech podstawowych przesłanek, oprócz uzyskania korzyści majątkowej (wzbogacenia) oraz dokonania

tegoż wzbogacenia kosztem innej osoby, stąd też nie może ponosić odpowiedzialności na podstawie bezpodstawnego wzbogacenia.

Sąd odwoławczy nie podziela również argumentacji powoda opartej o zasady konstytucyjne: zasadę równości wobec prawa oraz zasadę ochrony własności, które miałyby uzasadniać odmienną wykładnię przepisów ustawy konsolidacyjnej. Sąd Apelacyjny w pełni przychylił się do prawnego wyводу w tej kwestii poczynionej przez Sąd Okręgowy, dlatego w tym przypadku nie istnieje potrzeba odniesienia się w sposób szczególny do tak sformułowanych zarzutów przez powoda S.. Sąd I instancji bardzo rozlegle odniósł się do tej kwestii, dodatkowo należy zauważyć, iż Sąd Apelacyjny również wspominał o braku – jego zdaniem – w niniejszej sprawie sytuacji łamania zasad konstytucyjnych. Warto zauważyć, iż Sąd Najwyższy

w wyroku z dnia 29 listopada 2016 r., sygn. akt I CSK 808/15 (LEX nr 2238240) również to potwierdził i nie znalazł przyczyny, dla której prawo do zamiany akcji na zasadzie jednostronnej redukcji akcji spółki konsolidującej miałyby naruszyć jakiegokolwiek prawa skarżącego chronione przepisami Konstytucji.

Mając powyższe na uwadze uznać należy za niezasadne zawarte w apelacji zarzuty naruszenia przepisów ustawy konsolidacyjnej oraz wydanego na jej podstawie rozporządzenia. Podobnie na uwzględnienie nie zasługuje zarzut naruszenia art. 405 k.c., art. 417 k.c., jak i art. 471 k.c. z przyczyn wskazanych powyżej. Powód nie udowodnił przesłanek odpowiedzialności kontraktowej ani deliktowej pozwanego ani z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, tj. prawnie doniosłej szkody w majątku powoda S. oraz nienależytego wykonania zobowiązania przez stronę pozwaną. Działanie Skarbu Państwa nie było sprzeczne z prawem, które miałyby rzekomo polegać na doprowadzeniu do zawarcia nieekwiwalentnej umowy zamiany.

Z tych wszystkich względów sąd apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił wniesioną w tej sprawie apelację.

Odnosząc się do zarzutów przedstawionych w zażaleniu, Sąd Apelacyjny zważył, że powód jest stroną przegrywającą proces, na co wskazuje treść wyroku, gdyż jego żądanie zostało oddalone, a obrona pozwanego okazała się skuteczna i powództwo nie zostało uwzględnione. Zgodnie bowiem z art. 98 § 1 k.p.c., strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Niezasadne jest zażalenie powoda na rozstrzygnięcie o zwrocie na rzecz Skarbu Państwa kosztów tytułem wydatków związanych ze sporządzeniem opinii zawarte

w postanowieniu Sądu I instancji. Sąd Okręgowy rozstrzygnięcie to prawidłowo oparł na art. 102 k.p.c. Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może nie obciążać strony przegrywającej kosztami. Przepis ten ustanawia zasadę słuszności, będącą odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu; jest rozwiązaniem szczególnym, niepodlegającym wykładni rozszerzającej, wykluczającym stosowanie wszelkich uogólnień, wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności. Nie konkretyzuje on pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawia ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (por. m.in. postanowienie SN z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73, LEX nr 7366). Do okoliczności branych pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek zastosowania dyspozycji omawianego przepisu, według doktryny zaliczyć można nie tylko te związane z samym przebiegiem postępowania, lecz także dotyczące stanu majątkowego strony. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, samo subiektywne przekonanie strony powodowej o jej słuszności argumentów w sprawie apelacyjnej i twierdzenie, iż to ona powinna wygrać niniejszą sprawę, nie stanowią podstaw do zwolnienia - na podstawie art. 102 k.p.c. - z obowiązku zwrotu kosztów na rzecz Skarbu Państwa, jednakże można zastosować dobrodziejstwo płynące z art. 102 k.p.c., jeżeli ze na rzecz strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpującą znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2011 r., IV CZ 111/11, LEX nr 1119554.)

Wbrew zatem zarzutom skarżącego, nie istniały w tym stanie rzeczy podstawy do zastosowania wobec powoda dobrodziejstwa z art. 102 k.p.c. i zwolnienia go od obowiązku zwrotu wydatków związanych z wydaniem opinii przez (...) Ekonomiczny we W.. Instytut naukowo - badawczy, jak trafnie wskazał sąd pierwszej instancji, sporządził opinię w niniejszej sprawie przy użyciu dogłębnej

i wszechstronnej wiedzy oraz wysokich kwalifikacji i doświadczenia, przede wszystkim zaś powód był subiektywnie przekonany o winie pozwanego, a jego przekonanie miało oparcie w okolicznościach sprawy, sprawa dotyczyła bowiem ewentualnego błędnego ustalenia, że na skutek realizacji zamiany akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej przy zastosowaniu mechanizmu, tzw. jednostronnej redukcji liczby akcji podlegających zamianie po stronie uprawnionego akcjonariusza powstała szkoda, podlegająca naprawieniu przez Pozwanego oraz błędnego ustalenia, że akcje spółki konsolidowanej będące przedmiotem zawartych umów zamiany akcji nie były akcjami imiennymi, co skutkowało dokonaniem błędnej oceny prawnej w zakresie podstaw dochodzenia roszczeń odszkodowawczych oraz roszczeń z bezpodstawnego wzbogacenia.

Z tych też względów zażalenie pozwanego na koszty procesu zawarte w wyroku należało oddalić na mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego zapadło w oparciu o przepisy art. 98 § 1 i art. 99 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. wyrażające zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Z tych względów na podstawie § 2 pkt 6 i § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015, poz. 1800) obciążono powoda kosztami zastępstwa procesowego Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Z mocy art. 107 k.p.c., który stanowi, że Sąd może przyznać interwientowi koszty interwencji od przeciwnika obowiązującego do zwrotu kosztów, Sąd Apelacyjny nie uwzględnił wniosku interwienta o zwrot kosztów postępowania apelacyjnego wobec barku samodzielnej apelacji interwienta oraz oceny, że przy fakultatywnej możliwości ubiegania się o zwrot kosztów procesu przez interwienta, uzasadnione koszty zostały zwrócone już orzeczeniem Sądu I instancji.